

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
Міністерства освіти і науки України

Логарифметичне фінансування і оплата позашкільля

м. Київ

1

Модель фінансування гурткової роботи в Україні

Школа-розум дитини, а позашкілля – її душа.

Шкільний вік – це той час, коли можна встигнути спробувати себе у різних напрямках, заняттях завдяки великому вибору гуртків. В сучасному світі успішній людині потрібно багато знати і вміння. Одна дитина може проявити схильність до малювання, друга вподобає екологічний напрям, третя обере музику. Метою позашкільної освіти є розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності. Здобуття позашкільної освіти забезпечується закладами позашкільної освіти різних типів форм власності та підпорядкування, іншими закладами освіти, сім'єю, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами організаціями та іншими юридичними і фізичними особами.

У Законі України «Про позашкільну освіту» від 22.06 2000 року, № 1841-III зазначено, що позашкільна освіта «забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створює умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців, учнів і слухачів».

Негативні соціальні й економічні процеси, що відбуваються у суспільстві, болісно відображаються на молоді. Щорічно зростає кількість неповнолітніх, чия поведінка виходить за межі морально-правових норм. **Усе виразніше проявляється девіантна поведінка молоді. Однією з головних умов профілактики є організація дозвілля підлятків.** Цінність позакласної роботи насамперед полягає у тому, що вона завдяки формі і змісту може успішно впоратися із завданням раціональної організації вільного часу учнів. Тобто, не тільки сприяє особистісному, соціальному і професійному самовизначенню молоді, а й вирішує проблему залучення молоді до творчої та пізнавальної діяльності в позаурочний час.

Позашкільна освіта постійно змінюється, вибудовує форми роботи з дітьми для підтримання їх інтересів та вмінь.

Якщо державне фінансування позашкільної освіти буде проводитися персоніфіковано за принципом «гроші йдуть за дитиною», дуже скоро стане зрозуміло які гуртки насправді подобаються дітям. **Державні гуртки стануть конкурентно спроможними або вимушені будуть шукати нові форми роботи. Коли керівник гуртка буде чітко розуміти, що його заробітна плата залежить від кількості вихованців, це дасть додатковий стимул для розвитку самого педагога, змін у підході до роби і підвищенню професійного рівня. З'явиться можливість модернізувати та оновити матеріально-технічне обладнання будь то агрономічний гурток чи робототехніка. Для цього потрібно постійно вивчати і аналізувати попит, працювати над сучасними напрямками.**

Приклад фінансування гуртка

Заробітна плата керівника гуртка:

№ п/п	Тарифний розряд	Дошкільний та молодший шкільний вік (від 4 до 9 років)	Старший шкільний вік (від 10 до 18 років)
1	9 розряд	1200,00 грн. за рік	1800,00 грн. за рік
2	10 розряд	1262,70 грн. за рік	2049,75 грн. за рік
3	11 розряд	1366,50 грн. за рік	2089,35 грн. за рік
4	12 розряд	1470,59 грн. за рік	2205,90 грн. за рік

*розрахунок проведено за умови відвідування гуртка 10 дітьми

Комунальні платежі:

Гуртки з залученням електроприладами

№	Вікова група	Ціна без оренди за рік	Ціна з орендою за рік
1	Дошкільний та молодший шкільний вік	240,0	3120,0
2	Діти старшого віку	480,0	3360,0

*ціна без оренди бралася приблизна з урахуванням середніх комунальних платежів Національного еколого-натуралістичного центру і з урахуванням того що до гуртка ходить 10 дітей.

** ціна з орендою бралася з урахуванням середньої орендної плати за приміщення в Києві 12000 грн.·12 міс /50 (приблизна кількість дітей яка може займатися в приміщенні)

*** До комунальних платежів відноситься водопостачання, електроенергія, інтернет, опалення.

Гуртки без залучення електроприладів

№	Вікова група	Ціна без оренди	Ціна з орендою за рік
1	Діти всіх вікових груп	120	3000

Матеріально-технічне забезпечення:

№	Вікова група	Гуртки, які використовують спеціальні прилади та реактиви	Гуртки, які не використовують спеціальні прилади та реактиви
1.	Дошкільний та молодший шкільний вік	900	900
2.	Старший вік	1350	900

* розрахунок проведено із залученням розрахунків витрат на дитину в Національному еколого-натуралістичному центрі (дипломи, закупівля відповідного обладнання, витрати на підготовку до заняття...)

Згідно розрахунків проведених еколого-натуралістичним центром для проведення гурткової потрібно

Логарифметична державна формула для фінансування позашкільного навчального закладу

№	Різновиди гуртків	Дошкільний та молодший шкільний вік (від 4 до 9 років)	Старший вік (від 10 до 18 років)
1	Гуртки з залученням електроприладами без орендної плати	2464,95	3866,25
2	Гуртки без залучення електроприладів без орендної плати	2344,95	3056,25
3	Гуртки з залученням електроприладами з орендною платою	5344,95	6746,25
4	Гуртки без залучення електроприладів з орендною платою	5224,95	5936,25

*Розрахунок по заробітній платі вираховано середній.

Модель фінансування заробітної плати методистів та викладачів гуртків в Україні

У Законі України «Про позашкільну освіту» від 22.06 2000 року, № 1841-III зазначено, що позашкільна освіта «забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створює умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців, учнів і слухачів».

На даний час позашкільна освіта вибудовує форми роботи з дітьми для підтримання їх інтересів та вмінь. Цим займаються методисти та викладачі гуртків.

Позашкільна освіта в Україні з прийняттям Закону України «Про позашкільну освіту» і відповідних підзаконних актів (Указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України), виданих наказів Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України забезпечена правовими основами, принципами державної політики, які визначають стратегічний курс подальшого становлення та розвитку.

Методичний працівник

Заробітна плата методичного працівника

Методист 1 категорії – 4555 грн. на місяць

Методист 2 категорії – 4902 грн. на місяць

Методист вищої категорії – 5696 грн. на місяць

Щоб отримати ці кошти методист повинен мати повну вищу освіту. Стаж роботи на педагогічних посадах не менше трьох років (Закон України «Про позашкільну освіту»).

Методичний працівник має здійснювати методичну допомогу педагогічним працівникам позашкільного навчального закладу в підготовці і вдосконаленні програм, змісту, форм, методів роботи з вихованцями (учнями, слухачами) в гуртках, студіях, секціях та інших творчих об'єднаннях. Аналізувати стан педагогічного процесу і за результатами діяльності здійснювати підвищення педагогічної майстерності працівників закладу. Прогнозувати шляхи і перспективи розвитку позашкільного навчального закладу, здійснювати інформаційну діяльність, розробляти методичні рекомендації з проблем позашкільної освіти, створювати цільові

програми діяльності позашкільного навчального закладу. Вивчати та розповсюджувати інноваційні досягнення педагогічного колективу закладу. Виїздити у відрядження з метою вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду. Брати участь в організації роботи педагогічної ради, готувати відповідну документацію, щодо надання вихованцям свідоцтв про отримання позашкільної освіти.

Світ стрімко змінюється і діти потребують все більше нових знань та навичок. Методичний працівник – це та людина, яка має бути на крок попереду. Діти хочуть вчитися танцювати, вирощувати рослини, опановувати інформаційні технології, які можуть впроваджуватися в різних напрямках. Держава має їм це забезпечити.

Керівник гуртка

Заробітна плата керівника гуртка

- 9 розряд – 4000 грн. за місяць
- 10 розряд – 4209 грн. за місяць
- 11 розряд – 4555 грн за місяць
- 12 розряд – 4902 грн. за місяць

Щоб отримати ці кошти керівник гуртка повинен мати повну (базову) вищу педагогічну освіту, без вимог до стажу роботи.

Керівник гуртка керує роботою секції, гуртка, творчого об'єднання, клубу за інтересами. Бере участь у розробці перспективних та поточних планів роботи, навчальної програми у проведенні практичних занять та організаційно-творчих заходів. Проводить групові та індивідуальні заняття за відповідними формами діяльності та організації навчання. Надає практичну допомогу в оволодінні вміннями та навичками з вибраного виду діяльності, наданні допрофесійної підготовки вихованця (учня, слухача) у вибраному виді навчання. Складає кошторис витрат та подає його на затвердження в установленому порядку. Бере участь у роботі методичного кабінету щодо організації заходів позашкільного навчального закладу. Готує вихованців до участі в організаційних заходах закладу, фахових олімпіадах, конкурсах, змаганнях. Бере участь у роботі методичної ради, переведенні гуртківців на визначені рівні навчання та надання їм свідоцтв по закінченні про отримання позашкільної освіти.

Сучасний керівник гуртка – це педагог, який розкриває потенціал вихованця, який спонукає до творчості, креативності та критичного

мислення. В сучасному світі він повинен бути не наставником, а ментором, до якого діти приходять сама, щоб перевірити свої гіпотези, отримати конструктивні поради і наблизитись до власних результатів.

Робота методиста та керівника гуртка взаємопов'язані, вони забезпечують умови для ефективного та колективного процесу, фізичного та психічного розвитку дітей. Сучасний методист і керівник гуртка – це «ні хвилини спокою», це прагнення максимального педагогічного вдосконалення, це вміння зрозуміти, і починаючого, і досвідченого педагога. Водночас це вміння і самому бути зрозумілим і дітьми, і педагогами. Тобто, якими б категоріями не мислив методист, якого б, і професійного, і технічного розвитку та вдосконалення не досягнув керівник гуртка, для дітей вони повинні бути прикладом для наслідування. Вони повинні природно, не вимушено вміти висловлюватися доступними, простими, але, звичайно, не примітивними, а змістовними й цікавими словами, ділитися думками щодо форм і методів роботи, що легко сприймаються і засвоюються, які роблять зрозумілою будь-яку педагогічну проблематику, стимулювати інших педагогів і дітей до творчої і результативної праці та самовдосконалення. Постійно вдосконалювати свій професійний рівень, педагогічну й методичну майстерність, загальну культуру. Для якісного надання послуг цього всього може бути недостатнім, держава має створити організаційно-технічні умови необхідні для виконання посадових обов'язків та надання необхідного обладнання та інвентарю.

Дослідження і отримання нових знань повинні йти разом. Через це повинні змінитися і способи навчання, тобто вихованець не пасивний отримувач знань, а активний учасник процесу пізнання. А для цього матеріально-технічна база повинна відповідати сучасним вимогам.

Є багато напрямів в гуртковій роботі і для кожного з них потрібна своя матеріально-технічна база:

Гуманітарний напрям: головне це приміщення, електроенергія, водопостачання, опалення. Також потрібні меблі, комп'ютер, дошка, інтерактивна дошка, проектор, наочні матеріали.

Дослідницько-експериментальний та Еколого-натуралістичний напрями: приміщення, електроенергія, водопостачання в клас (аудиторію), витяжка, опалення, меблі, дослідницька ділянка, спеціальні прилади для проведення експериментів, інвентар, інтерактивна дошка, комп'ютер, проектор, наочні матеріали, лабораторне обладнання, реактиви для проведення експериментів.

Науково-технічний напрям: приміщення, електроенергія, водопостачання, опалення, меблі, комп'ютерна техніка, сучасне програмне забезпечення, яке постійно має оновлюватися, інтерактивна дошка.

Оздоровчий, соціально-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, художньо-естетичний та військово-патріотичний напрям: приміщення, яке має бути з'єднане з роздягальною, електроенергія, водопостачання, опалення, меблі, спортивне обладнання та інвентар, туристичне обладнання та інвентар, має бути спортивний майданчик для занять, оснащений спортивно-оздоровчими спорудами.

Ми повинні пам'ятати про те, що кожна дитина незалежно від стану здоров'я, має право на одержання позашкільної освіти. Діти з особливими освітніми потребами також є учасниками освітнього процесу в позашкільних закладах. Постає питання створення таких умов, які будуть відповідати успішному розвитку та самореалізації в житті особливих дітей. І знову стикаємося з проблемами фінансування. Держава повинна виділяти кошти на фінансування цих дітей не тільки закладам загальної середньої освіти, але й пам'ятати, що ці діти із величезним задоволенням відвідують різноманітні гуртки.

Не дивлячись на особливості функцій і змісту діяльності гуртка, незалежно від рівня закладу позашкільної освіти (міський, районний, обласний) незмінними і обов'язковими до виконання залишаються вимоги до ефективності навчального процесу, фізичного та психічного розвитку дітей.

На даний час окреме фінансування на матеріально-технічне забезпечення гурткової роботи майже відсутнє. Це призводить до того, що у закладах позашкільної освіти низький рівень матеріальної бази, немає елементарного лабораторного обладнання, наочні матеріали потребують оновлення, а сучасне комп'ютерне обладнання взагалі недосяжна мрія.

Світ стрімко змінюється і діти потребують все більше нових знань та навичок. Керівник гуртка – це вже не просто наставник, це людина, яка організовує процес пізнання. Позашкільля – це одна з тих можливостей, де молодь може його розвивати. Підкреслимо, що ми наголошуємо про необхідність традиційних напрямів роботи, але зараз діти хочуть не лише вчитися танцювати чи вирощувати рослини, але й, наприклад, опановувати інформаційні технології, які можуть впроваджуватися в екологічних напрямках. Держава має їм це забезпечити. Коли буде впроваджено зазначені зміни, можна буде говорити про ринкову

конкуренцію у позашкільлі. У її межах заклади позашкільної освіти зможуть розширювати спектр своїх послуг.

Ми зіштовхнулися з тим, що заклади позашкільної освіти під загрозою закриття, адже те, у якому форматі вони працюють, інколи призводить до того, що частина приміщень використовується не за призначенням або не використовуються взагалі. Утримувати такі заклади громадам не по кишені. Але ми повинні розуміти, що знання і вміння, які дитина отримує в позашкільному закладі, не тільки розвивають її, але й допомагають опанувати нові можливості, розвивати фізичне та духовне здоров'я, виховувати свідому особистість і професійно визначитися.

Для виведення позашкільної освіти на принципово новий рівень необхідно впровадження державного фінансування, яке буде проводитися персоніфіковано за принципом «гроші йдуть за дитиною». В такому випадку гроші будуть виділятися однакові по всій Україні, незалежно від області чи міста, і у всіх дітей України буде змога отримувати якісну освіту.

На даному етапі головне завдання держави та закладів позашкільної освіти - це збереження права дитини на безкоштовну та якісну освіту. Для цього необхідно збереження та розвиток мережі гуртків, зміцнення матеріально-технічної бази, впровадження напрямків і форм освітньої позашкільної діяльності та посилення організаційно-координуючої та методично-забезпечуючої роботи.